

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Svk/42/2022
Identifikačné číslo spisu: 6021200466
Dátum vydania rozhodnutia: 29. marca 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Martinčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:6021200466.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: U. H., Z.. X.X.XXXX, B. R. H. Č.. XX/XX, Z. B., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, so sídlom Račianska č. 1523/71, Bratislava, v konaní o žalobe proti nečinnosti orgánov verejnej správy, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 20Sa/20/2021-22 zo dňa 27.1.2022, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamieta.

Žalovanému náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

1. Napadnutým uznesením č.k. 20Sa/20/2021-22 zo dňa 27.1.2022 Krajský súd v Banskej Bystrici ako správny súd žalobu žalobcu odmietol. Poukázal na to, že sa jedná o žalobu proti nečinnosti žalovaného a v tom prípade je aktívne legitimovaným na podanie tejto žaloby účastník administratívneho konania namietajúci nečinnosť orgánu verejnej správy, ktorý neúspešne vyčerpал sťažnosť podľa osobitného predpisu alebo podnet na prokuratúre. Z formálnej stránky Správny súdny poriadok (ďalej SSP) ako náležitosť predmetného druhu správnej žaloby požaduje pripojenie oznámenia o výsledku prešetrenia sťažnosti alebo vybavenie podnetu prokurátorom. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca k žalobe tieto listinné dôkazy nepripojil, správny súd ho vyzval uznesením zo dňa 16.11.2021 na jej doplnenie o uvedenú náležitosť v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Uvedené uznesenie bolo žalobcovi doručené fikciou dňa 22.12.2021, keďže žalobca si zásielku neprevzal v odbernej lehote. Lehota na doplnenie žaloby uplynula 7.1.2022, pričom v stanovenej lehote žalobu žalobca nedoplnil. Správny súd mal za to, že sa jedná o odstrániteľnú vadu žaloby, ktorá nebola odstránená. Bez jej odstránenia správny súd nemôže ďalej konať, keďže nedostatok preukázania aktívne žalobnej legitimácie žalobcu na podanie žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy je procesnou podmienkou konania. Preto žalobu odmietol podľa § 59 ods. 3 SSP v spojení s § 98 ods. 1 písm. h/ SSP.

2. Proti tomuto uzneseniu podal kasačnú sťažnosť žalobca. Namietal, že súdom aplikovaná fikcia doručenia výzvy nemôže byť aplikovaná, pretože v čase doručovania zásielky sa nenachádzal na adrese jeho trvalého bydliska, ale v mesiaci december 2021 bol vzdialený mimo Slovenskej republiky

a o doručovaní tejto zásielky sa nedozvedel. Ďalej namietal, že je osoba bez právnického vzdelania, ktorá sa uchádza o právnu pomoc žalovaného a ako laik bez možnosti právnej pomoci podal predmetnú žalobu. Poukázal na to, že žalovaného žaloval v deviatich prípadoch a v niektorých podával aj podnet Generálnej prokuratúre, avšak to vôbec nepomohlo, ani tak žalovaný riadne nekonal. V procese nebola zabezpečená rovnováha postavenia strán pred súdom, a preto by mal súd prihliadať aj na prípadné nedostatky z jeho strany. Okrem toho dňa 23.2.2022 mal závažnú zdravotnú príhodu charakteru ohrozujúceho život, ktorá mu fakticky skrátila lehotu na podanie kasačnej sťažnosti. Podľa neho je spravodlivé, aby súd zvlášť prísne pozeral na žalovaného, pretože je štátom zriadený špeciálne a výhradne pre účel právnej pomoci osobám, ako je on. Žiadal, aby kasačný súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

3. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas, oprávnenou osobou a je prípustná, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a po oboznámení sa so súdnym spisom a sťažnostnými námietkami, ktorými bol viazaný (§ 453 ods. 2 prvá časť vety SSP), tieto vyhodnotil ako v plnom rozsahu nedôvodné, a preto kasačnú sťažnosť zamietol z nasledovných dôvodov:

5. Zo súdneho spisu bolo zistené, že žalobca sa žalobou zo dňa 5.11.2021 domáhal, aby správny súd nariadil žalovanému konať a rozhodnúť o jeho odvolaní zo dňa 24.8.2021, ktoré mu bolo doručené dňa 26.8.2021. V žalobe uviedol, že odmietnutie jeho odvolania zo strany žalovaného považuje za obštrukciu a pomstu a namiesto toho, aby sa zaoberal jeho žiadosťou o právnu pomoc, dôvodmi jeho riadne podaného odvolania, umelo hľadá formálne nedostatky na jeho podaní uskutočnenom elektronickou formou. Odpoveď žalovaného zo dňa 16.9.2021 nepovažuje za riadne vybavené odvolanie a je toho názoru, že žalovaný je v predmetnom konaní nečinný. Žalobca v žalobe nepripojil oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti podľa osobitného predpisu alebo vybavenie jeho podnetu prokurátorom.

6. Správny súd preto uznesením č.k. 20Sa/20/2021-18 zo dňa 16.11.2021 žalobcu vyzval, aby v lehote 15 dní svoju žalobu doplnil o oznámenie výsledku prešetrenia sťažnosti podľa osobitného predpisu alebo vybavenie podnetu prokurátorom. Vo výzve citoval relevantnú právnu úpravu (§ 246 ods. 2 SSP) a vysvetlil žalobcovi, že vzhľadom na toto ustanovenie je potrebné, aby k žalobe pripojil vyššie uvedené listinné dôkazy. Správny súd uviedol, že žalobca pri tomto type žaloby musí, aby bol na jej podanie aktívne legitimovaný, vykonať ešte pred podaním žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy pokus o odstránenie nečinnosti prostredníctvom sťažnosti na postup daného orgánu verejnej správy podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, prípadne podať prokurátorovi podnet podľa zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Toto uznesenie bolo žalobcovi doručované úradnou zásielkou, ktorá bola odoslaná dňa 18.11.2021 a ktorá nebola listinne doručená, pretože adresát si zásielku neprebral v odbernej lehote. Zásielka sa správne súdu vrátila dňa 22.12.2021. Následne dňa 27.1.2022 správny súd vydal napadnuté uznesenie, ktorým žalobu odmietol.

7. Podľa § 244 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ako účastník administratívneho konania namietajúci nečinnosť orgánu verejnej správy neúspešne vyčerpala sťažnosť podľa osobitného predpisu alebo podnet na prokuratúre.

Podľa § 246 ods. 2 SSP k žalobe fyzickej osoby, právnickej osoby a zainteresovanej verejnosti musí byť pripojené oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti podľa osobitného predpisu alebo vybavenie podnetu prokurátorom.

Podľa § 111 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP) ak nemožno doručiť písomnosť na adresu podľa § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručení, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

Podľa § 135 ods. 2 písm. a/ SSP pre správny súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania jeho rozhodnutia, ak ide o konanie podľa § 6 ods. 2 písm. d) až f) a i) až k).

8. Kasačný súd konštatuje, že z obsahu žaloby podanej žalobcom dňa 5.11.2021 vyplýva, že sa jedná o žalobu proti nečinnosti orgánov verejnej správy v zmysle § 242 a nasl. SSP. Pre aktívnu procesnú legitimitáciu žalobcu podávajúceho takúto žalobu SSP v § 244 ods. 1 SSP vyžaduje splnenie procesnej podmienky, aby pred podaním tejto žaloby neúspešne vyčerpал sťažnosť podľa osobitného predpisu alebo podnet na prokuratúre. Bolo preukázané, že v danom prípade žalobca túto procesnú podmienku nespĺnil a k žalobe oznámenie o výsledku prešetrenia sťažnosti alebo vybavenie podnetu prokurátorom nepredložil. Žalobca teda nevyčerpал pred podaním žaloby proti nečinnosti orgánov verejnej správy postupy ustanovené Správnym súdnym poriadkom, čo je dôvodom na zastavenie konania podľa § 99 písm. f/ SSP. Pokiaľ správny súd z toho istého dôvodu žalobu odmietol, nejedná sa o zásadnú chybu, keďže výsledok je rovnaký; konanie o takejto žalobe nebude ďalej prebiehať. Túto vadu nenamietal v kasačnej sťažnosti ani žalobca a preto na ňu kasačný súd neprihliadol.

9. Čo sa týka sťažnostnej námietky, že žalobcovi neplynula lehota na predloženie oznámenia o výsledku prešetrenia sťažnosti alebo vybavenia podnetu prokurátorom, pretože sa v čase doručovania výzvy na predloženie týchto dôkazov v mieste svojho trvalého bydliska nezdržoval, táto je v plnom rozsahu nedôvodná. Treba poukázať na to, že s účinnosťou od 1.6.2016 došlo k významnej zmene doručovania súdnych písomností fyzickým osobám a to najmä v nadväznosti na možnosť uplatnenia fikcie doručenia s cieľom spružniť a zrýchliť sporové konanie a vylúčiť prípadné špekulatívne konanie jednotlivých osôb pri následnej argumentácii o nesplnení podmienok pre uplatnenie fikcie doručenia, keď zákonodarca upustil od podmienky, že adresát písomností sa musí v mieste doručenia zdržiavať. V súčasnosti pre uplatnenie fikcie doručenia postačuje, ak sa vráti súdu nedoručená zásielka z adresy, ktorú má účastník evidovanú v registri obyvateľov SR ako adresu trvalého, príp. prechodného pobytu, ak strana neuviedla súdu inú adresu, na ktorej jej majú byť doručované písomnosti. Podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 224/2018 ak sa strana sporu dlhšie nezdržiava na evidovanej adrese, môže si zabezpečiť na evidovanej adrese preberanie písomností splnomocnencom alebo si môže zariadiť posielanie písomností na adresu, na ktorej sa dlhšie zdržiava.

10. Civilný sporový poriadok teda vôbec nereflektuje na skutočnosť, či sa adresát v mieste doručenia zdržiaval alebo nie. Namiesto toho vychádza z presvedčenia, že pre doručenie nemôže a nesmie byť významné, kde sa adresát skutočne zdržuje a nastoľuje sa zásada, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov a že je preto povinný si zabezpečiť prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje (Gešková, K., Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 412).

11. V danom prípade žalobca tvrdil, že sa na svojej adrese trvalého pobytu, evidovanej v registri obyvateľov SR, nezdržoval v období od 30.11.2021 do 27.12.2021, teda v podstate jeden celý mesiac. Pritom mal vedomosť o tom, že je účastníkom súdneho sporu vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 20Sa/20/2021, na ktorý podal sám správnu žalobu. Je na zodpovednosti účastníkov konania, teda aj žalobcu, či zmenu svojho pobytu oznámia príslušným orgánom, napr. aj súdu, alebo nie, kedy sa však sám účastník svojim nedbalým, príp. nezodpovedným konaním vystaví možným negatívnym dôsledkom, ktoré sú s tým spojené. Kasačný súd preto neprihliadol na dôkazy predložené žalobcom v tomto smere (čestné vyhlásenie jeho syna J. H. a objednávky jedla na meno J. H.).

12. Ako nedôvodnú kasačný súd vyhodnotil aj námietku, že žalobca je osoba bez právnického vzdelania a ako na laika je nespravodlivé naňho hľadiť ako na osobu, ktorá dokonale ovláda právo. Kasačný súd konštatuje, že výzva krajského súdu, ktorou od neho požadoval predloženie povinných príloh žaloby, bola formulovaná jasne a zrozumiteľne a žalobca z nej mohol jednoznačne zistiť, akú povinnosť je z jeho strany potrebné splniť. Pokiaľ však uvedenú výzvu neprevzal, sám zmaril možnosť doplniť požadované dôkazy do súdneho konania.

13. Pokiaľ žalobca namietal, že v iných obdobných prípadoch podával sťažnosti aj podnety Generálnej prokuratúry, uvedené je právne irelevantné, pretože sťažnosť resp. podnet bolo potrebné podať práve v tejto konkrétnej právnej veci. Námietka, že dňa 23.2.2022 mu vznikla závažná zdravotná príhoda je taktiež nedôvodná, pretože sa netýka väd napadnutého uznesenia správneho súdu, ale lehoty na podanie kasačnej sťažnosti, ktorú však riadne podal. Žalobca tiež žiadal, aby kasačný súd zvlášť prísne pozeral na žalovaného ako na štátom zriadenú osobu špeciálne pre účel právnej pomoci osobám ako je on. V tomto ohľade kasačný súd poukazuje na § 5 ods. 9 SSP, podľa ktorého v konaní pred správnym súdom majú účastníci konania rovné postavenie.

14. Na záver sa kasačný súd vyjadruje k Upovedomeniu o spôsobe vybavenia podnetu zo strany Generálnej prokuratúry SR, ktorým odložila jeho podnet na preskúmanie zákonnosti postupu žalovaného v tejto veci zo dňa 11.3.2022, ktoré dňa 5.4.2022 predložil žalobca. Uvedený podnet bol Generálnej prokuratúre SR doručený dňa 13.1.2022. Podľa § 135 ods. 2 písm. a/ SSP pre správny súd je rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia, ak ide o konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Správnemu súdu ku dňu vydania napadnutého uznesenia (27.1.2022) žalobca nepredložil vyššie uvedený dôkaz, preto správny súd správne vyhodnotil, že žalobca nemá aktívnu procesnú legitimáciu, pretože nepreukázal, že by neúspešne vyčerpal sťažnosť alebo podnet na prokuratúre.

15. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

16. O náhrade trov kasačného konania vo vzťahu k žalovanému bolo rozhodnuté podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP a contrario tak, že žalovaný, ktorý bol v konaní úspešný, má právo na náhradu trov, avšak súd mu náhradu trov nepriznal, pretože neboli splnené podmienky aplikácie § 168. Žalobca ako neúspešný účastník kasačného konania nemá právo na náhradu jeho trov (§ 167 ods. 1 SSP a contrario v spojení s § 467 ods. 1 SSP).

17. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.